

TÜRKİYE BÜYÜK MİLLET MECLİSİ BAŞKANLIĞINA

**Jeotermal Enerji Kaynakları ve Mineralli Sular Kanunu Teklifi
gerekçesi ile birlikte ilişikte sunulmuştur.**

**Gereğini arz ederiz.
Saygılarımızla.**

**Dr. Soner AKSOY
Kütahya Milletvekili**

**Hasan ANGI
Konya Milletvekili**

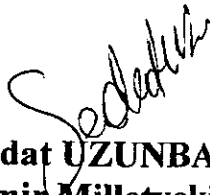
**Nejat GENCAN
Edirne Milletvekili**

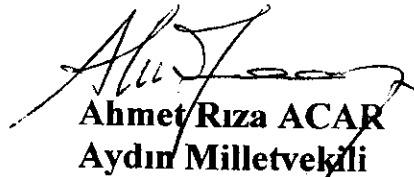
**İsmail KATMERCİ
İzmir Milletvekili**

**Fatma ŞAHİN
Gaziantep Milletvekili**

**Sedat UZUNBAY
İzmir Milletvekili**

**Ahmet Rıza ACAR
Aydın Milletvekili**

**Nuri ÇİLİNGİR
Manisa Milletvekili**

GENEL GEREKÇE

Türkiye jeotermal kaynaklar ve mineralli sular açısından oldukça zengin imkanlara sahiptir. Ancak, bu imkanlardan daha iyi yararlanmak ve bu kaynaklardan en iyi verimi sağlamak amacıyla yeni düzenlemelerin yapılmasına ihtiyaç duyulmuştur. Bilindiği gibi ülkemizde geleneksel olarak jeotermal kaynakların kullanımı daha çok kaplıca ve içmece alanlarında yoğunlaşmıştır. Bu milli servetin ticari amaçlarla çeşitli şekilde yararlanmaya ve entegre kullanıma konu olması ulusal çıkarlarımız açısından gittikçe önem kazanmaktadır. Dünyada jeotermal kaynaklar yeni uygulama alanları ile insanlığın hizmetine sunulmuş ve bu konuda büyük yatırımlar yapılmaya başlanmıştır. Temiz ve yenilenebilir enerji kaynağı olarak son yıllarda bu kaynakların önemi daha da artmıştır.

Yine biliyoruz ki; Ülkemizde son yıllarda bazı il ve ilçelerde bu kaynağa dayalı özellikle konut ısıtmacılığına yönelik tesisler kurulmakta , jeotermal kaynaklar ile aynı jeolojik sistem içersinde bulunan mineralli sulardan da daha fazla yararlanmak için bir çok yatırım yapılmaktadır. Bu alanda gerek kaynağın değerlendirilmesi gerekse mevzuat bakımından yatırımcılara daha iyi çalışma ortamı sunulması için bu tasarı hazırlanmıştır.

Tasarıda yatırımcıyı bürokratik engellerden korumak ve daha etkin ve verimli bir işletme imkanını sağlamak bakımından yetkinin ve denetimin tek elde ve mahallinde toplanması genel bir ilke olarak dikkate alınmıştır.

MADDE GEREKÇELERİ

Madde 1- Bu madde kapsamında Kanunun jeotermal kaynaklar ve mineralli suların sürekli ve etkin bir şekilde aranması, işletilmesi ve değerlendirilmesinin amaçlandığı hüküm altına alınmış; kaynaklar üzerinde hak sahibi olunması, ruhsatlandırılması, işletilmesi ve devredilmesinin de bu Kanunla düzenlendiği ifade edilmiştir.

Maden ve petrol mevzuatına tabi gazların kapsam dışında olduğu da madde metninde belirtilmiştir.

Madde 2- Madde kapsamında, Kanunun uygulanması sırasında ortaya çıkabilecek sorunların önlenmesi bakımından, Kanunda geçen bazı ibarelerin tanımları verilmiş ve bu tanımlara getirilen sınırlamalar ve açıklamalar ortaya konmuştur.

Madde 3- Bu madde ile, jeotermal kaynaklar ve mineralli suların bulundukları arzun mülkiyetine tabi olmadığı belirtilerek bunların Devletin hüküm ve tasarrufu altında olduğu ifade edilmiştir.

Madde 4- Madde kapsamında Türk Ticaret Kanununa göre kurulan şirketlerin ve diğer gerçek ve tüzel kişilerin taleplerine istinaden, kaynakların ruhsatlandırılması ve bunlarla ilgili hükümler açıklanmıştır.

Madde 5- Bu maddede arama ruhsatının verilmesi ile buna ilişkin ilke ve şartlar ortaya konmuştur. Ruhsat süresi ve uzatma şartların da madde kapsamında açıklanmıştır. Müracaatlarda başvuru önceliğinin esas olduğu da hüküm altına alınmıştır. Ruhsatlandırmalarda mükerrerliğin sakınca yaratması söz konusu ise, bunların önlenmesi bakımından Enerji ve Tabii Kaynaklar Bakanlığından görüş alınması da düzenlenmiştir. Ayrıca verilebilecek toplam ruhsat alanına da sınır getirilmiştir.

Madde 6- Madde ile, işletme ruhsatı ve bu ruhsatın alınmasına ilişkin esaslar açıklanmaktadır. İşletme ruhsatı alınması esnasında sunulacak projeler ve buna ilişkin diğer esaslar açıklanmıştır. Bu kapsamda reenjeksiyon kuyularının üretim kuyusuna dönüşmesi halinde ruhsat sahibine öncelik tanınacağı da hüküm altına alınmıştır.

Madde 7- Kullanım haklarının işletmeye alınmasına ilişkin usul ve esaslar madde kapsamında düzenlenmiş olup, hilafına hareket edilmesi halinde tatbik edilecek müeyyideler de yine bu maddede açıklanmıştır.

Başka kanunlara göre arama ruhsatı alan gerçek ve tüzel kişilerin bu Kanun kapsamında ruhsatlandırmaya konu olan bir kaynağa rastlaması durumunda bunu derhal ilgili idareye devretmesi de madde metninde düzenlenmiştir.

Madde 8- Ruhsat sahibinin, ruhsat çalışmaları sırasında uyacağı teknik esaslara ilişkin genel ilkeler bu madde ile düzenlenmiştir.

Madde 9- Bu maddede kapsamında idarenin denetim hakkı konusu açıklanmıştır. Kaynağın daha verimli kullanılabilmesi için idarenin kullanacağı yetki ile bunların esasları ve bu alandaki müeyyideler madde dahilinde düzenlenmiştir.

Madde 10- İşletme ruhsatı veya kullanım hakkı sahibinin hangi hallerde geçici tatil talebinde bulunabileceği ile buna ilişkin esaslar bu madde kapsamında açıklanmıştır.

Madde 11- Bu madde ile, kaynakların işletilmesi karşılığında il özel idarelerine ödenecek bedel ve teminat konusu düzenlenmiştir. Bu bedelin gayri safi hasıladan alınması öngörülmüştür. Madde kapsamında kaynağın bulunduğu köy veya belediyeye tahsil edilen bedelin 1/6'sının verilmesi de düzenlenmiştir.

Madde 12- Kaynaklar üzerindeki hakların devredilmesi, kaynaklara ilişkin ilgili idare bünyesinde bu kaynaklarla ilgili sicil tutulması ve ihale edilmesi hususu bu madde kapsamında düzenlenmiştir.

Madde 13- Bu maddede ile irtifak hakkı kurulması veya kamulaştırmaya ilişkin esaslar düzenlenmiştir.

Madde 14- Kamunun kullanımında olan kuyular ile işletme için zorunlu olan tesisler ve ekipman üzerine haciz konulamayacağı bu maddede hüküm altına alınmıştır.

Madde 15- Madde ile kaynağın ve çevrenin korunmasına ilişkin esaslar düzenlenmiş olup, bu konuda ruhsat sahibinin uyacağı esaslar hüküm altına alınmıştır. Turizm amaçlı kullanılan doğal güzelliklerin korunması da ilke olarak benimsenmiştir.

Madde 16- Tesislerin intikali ve terk başlığı altında; kuyuların idareye intikali konusu bu madde kapsamında düzenlenmiştir.

Madde 17- Kaynakların ruhsatlandırılmasında ve işletilmesinde gerekli teknik rehberliği yapacak ve il özel idareleri bünyesinde oluşturulacak teknik kurul ve bunun oluşumu bu madde kapsamında düzenlenmiştir. Bu kurula ihtiyaç halinde diğer bakanlıklardan da temsilci istenebilecektir.

Madde 18- Uygulanacak hükümler bu madde kapsamında düzenlenmiştir.

Madde 19- Kanunun uygulanmasına dair yönetmelik çıkartılması bu madde kapsamında düzenlenmiştir.

Madde 20- Yürürlükten kaldırılan mevzuat bu madde kapsamında belirtilmiştir.

Geçici Madde 1- Kanunun yürürlüğe girmesini müteakip yapılacak intibak ve buna ilişkin esaslar bu geçici madde kapsamında düzenlenmiştir.

Geçici Madde 2- Bu madde kapsamında, ruhsatsız olarak kaynak kullanan gerçek ve tüzel kişilerin, Kanunun yayımını müteakip durumlarını yasal hale getirmek için ruhsat almaları hususu düzenlenmiştir.

Geçici Madde 3- Bu Kanundan önceki mevzuata göre kazanılan hakların korunacağı ve işletme imtiyazlı ruhsatlarda esas alınacak hükümler bu madde ile düzenlenmiştir. Kazanılmış hakların Devlete karşı olan yükümlölükler yerine getirilmiş olmak kaydıyla korunacağı da burada hüküm altına alınmıştır.

Madde 21- Yürürlük maddesidir.

Madde 22- Yürütme maddesidir

JEOTERMAL ENERJİ KAYNAKLARI VE MİNERALLİ SULAR KANUNU TEKLİFİ

BİRİNCİ BÖLÜM Genel Hükümler

Amaç ve kapsam

MADDE 1.- Bu Kanunun amacı, jeotermal kaynaklar ile mineralli suların sürekli ve etkin bir şekilde aranmasını, araştırılmasını, geliştirilmesini, işletilmesini ve korunmasını sağlamak ve Jeotermal kaynaklar ile mineralli sular üzerinde kullanım hakkı sahibi olunmasına, ruhsatlandırılmasına, işletilmesine, devredilmesine, terk edilmesine ve sona erdirilmesine ilişkin esas ve usulleri düzenlemektir.

Bu Kanun jeotermal kaynaklar ile mineralli suları kapsar.

Tanımlar

MADDE 2.- Bu Kanunda geçen ;

- a) **İdare:** İl özel idaresini,
- b) **Jeotermal kaynak:** Yer kabuğunun derinliklerindeki ısınin oluşturduğu, sıcaklığı sürekli olarak bölgesel atmosferik ortalama sıcaklığın üzerinde olan, çevresindeki sulara göre daha fazla erimiş madde ve gazlar içerebilen doğal su, buhar ve gazlar ile kızgın kuru kayalardan elde edilen su, buhar ve gazları,
- c) **Mineralli su:** Şifa, tedavi ve diğer amaçlarla kullanılan maden suyu ve sodası, içmece suyu, şifalı su, tıbbi su, termal su ve benzeri adlarla anılan soğuk ve sıcak doğal suları,
- d) **Kaynak:** Tabii yolla veya sondaj ve kuyularla elde edilebilen Jeotermal kaynakları ve mineralli suları,
- e) **Enjeksiyon:** Su, gaz ve diğer akışkanların Jeotermal kaynak olarak kullanılabilmesi için yer altındaki Jeotermal ve kızgın kuru kaya zonlarına gönderilmesi işlemini,
- f) **Re-enjeksiyon:** Kullanım sonrası akışkanın bir kısmının veya tamamının çevre kirliliğini önlemek ve/veya rezervuar parametrelerini korumak amacıyla tekrar yer altına gönderilmesi işlemini,
- g) **Ruhsat:** Jeotermal kaynaklar ve mineralli suların, belirli bir alanda aranması işletilmesi ve kullanılması için il özel idaresi tarafından verilen izin belgesini,
- ğ) **Faaliyet:** Jeotermal kaynaklar ve mineralli suların aranması, işletilmesi ve kullanımıyla ilgili her türlü iş, işlem ve çalışmaları,
- h) **Buluculuk hakkı :** Bu Kanun yürürlüğe girdikten sonra , herhangi bir ruhsat döneminde kaynağın, bilimsel ve teknik yöntemlerle ortaya çıkarılması ile kazanılan hakkı,
- ı) **Faaliyet raporu:** Her faaliyet dönemi için, yapılan faaliyetlerle ilgili olarak yönetmelikte belirtilen esaslar dahilinde hazırlanan raporu,

i) **Termal doğal güzellikler:** Sıcak akışkanın yüzeyde oluşturduğu değişik renk ve görünüşteki teraslar, gayzerler, sıcak su kaynakları ve havuzları, buhar çıkışları, çamur havuzları ve termofilik bitkileri,

j) **Kullanım hakkı:** Kaynağın birden fazla alanda; elektrik üretiminde, ısıtmada, kurutmada, soğutmada, kaplıcada, içme amaçlı ve kimyasal madde elde edilmesinde ve benzerlerinde entegre olarak kullanılması halinde her bir kullanım için ayrı ayrı verilen izin belgesini,

k) **Akışkan:** Jeotermal kaynak ve mineralli su rezervuarlarından doğal olarak veya kızgın kuru kayalardan elde edilerek kullanılan su, gaz ve buharı,

l) **Teknik kurul:** Projelerin mahallinde incelenmesi ve her türlü faaliyetin denetlenmesi amacıyla, Idarece oluşturulan kurulu,

m) **Termin planı:** Jeotermal kaynağın ya da mineralli suyun kullanılmasına yönelik olarak hazırlanan projelerde belirtilen faaliyetlerin başlaması, uygulanması ve bitirilmesi gibi hususların planlanmasının yapıldığı belgeyi,

ifade eder.

Kaynakların mülkiyeti

MADDE 3.- Jeotermal kaynaklar ve mineralli sular Devletin hüküm ve tasarrufu altında olup bulundukları arzun mülkiyetine tabi değildir.

İKİNCİ BÖLÜM

Ruhsatlandırma, İşletme, Denetim ve Alınacak Bedel

Ruhsatlandırma

MADDE 4.- Kamu kurum ve kuruluşları, Türk Ticaret Kanununa göre kurulan şirketler, gerçek ve tüzel kişiler arama, işletme ve kullanım ruhsatı almak zorundadırlar. Entegre kullanımda aynı veya farklı kişi ya da kurumlarca farklı faaliyet yapılacaksa bunların her biri için ayrı ruhsat alınması zorunludur. Maden Tetkik ve Arama Genel Müdürlüğü tarafından yapılacak aramalar için ruhsat alınmasına gerek yoktur.

Arama ruhsatı

MADDE 5.- Kaynak araması için, talep sahibine arama ruhsatı verilir. Müracaatlarda öncelik hakkı esastır. Bu ruhsatın verilebilmesi için, 1/25.000 ölçekli pafta adı ve koordinatları belirtilerek başvuru yapılmalıdır. Başvurusu kabul edilen talep sahibi en geç bir ay içerisinde bir arama projesi sunar. Sunulan bu projenin teknik kurul tarafından uygun bulunması halinde arama ruhsatı verilir. Bu arama ruhsatının süresi iki yıldır. İhtiyaç halinde idarece bir yıl daha uzatılabilir. Verilebilecek toplam arama ruhsatı alanı 5000 hektan geçemez.

Arama ruhsatlarından alınacak arama bedeli arama bölgesinin niteliğine göre, her yıl ilgili il genel medisine hektar başına belirlenir. Arama ruhsat sahibi, her yıl idareye arama faaliyet raporu vermekle yükümlüdür. Süresi içinde bu raporu vermeyenlere üç ay ek süre verilir; bunun sonunda da rapor idareye verilmez ise arama ruhsatı iptal edilir.

Ruhsata konu alanlarda diğer kanunlara göre ruhsatlandırma durumunda koordinasyonun sağlanması bakımından Enerji ve Tabii Kaynaklar Bakanlığından görüş alınır.

Birden fazla ilî içine alan faaliyetlerde idarelerin işbirliği esastır. İşbirliğinin sağlanamaması halinde konu Enerji ve Tabii Kaynaklar Bakanlığınca çözüme kavuşturulur.

İşletme ruhsatı

MADDE 6.- Arama ruhsatı sahibinin, ruhsatta belirtilen arama süresinin son günü mesai saati bitimine kadar işletme projesiyle birlikte idareye İşletme ruhsatı talebinde bulunmasıyla işletme ve kullanma ruhsatı hakkı doğar.

İşletme ruhsatı projede belirtilen tesislerde kullanılacak akışkan miktarı esas alınarak verilir. İşletme projeleri, kaynaktan azami ölçüde istifade, entegre kullanım, çevre ve kaynak korunması ilkeleri gözetilerek hazırlanır. Verilen projeler, idarece değerlendirildikten sonra teknik kurul tarafından incelenir.

İdare, kaynağın özelliklerini ve bulunduğu konumunu dikkate alarak projede değişiklik isteyebilir. Hak sahibi, doksan gün içinde gerekli proje değişikliklerini yaparak idareye vermediği takdirde, işletme ruhsat hakkını kaybeder.

Projenin idarece uygun bulunması halinde, akışkanın debisi ve özellikleri, kullanım hakları belirtilerek işletme ruhsatı ile kullanım hakkı verilir.

Ruhsat sahibi, sondajlarla elde ettiği akışkanın, ihtiyaç fazlasını veya kullanım sonrası akışkanı, başka amaçlarla kullanılmak üzere, idarece projeleri uygun bulunan gerçek ve tüzel kişilere idarenin izniyle devredebilir. Bu durumda yeni hak sahibine işletme ruhsatı veya kullanım hakkı verilir.

İşletme ruhsatı veya kullanım hakkı sahipleri arasında çıkacak teknik ihtilafların giderilmesinde ilgili idare yetkilidir. Verilen projeler, kaynağın kapasitesinden azami ölçüde yararlanmayı sağlamıyor ise, idare bu kaynağa yönelik olarak yapılacak başka talepleri de değerlendirerek kaynağın başka noktalarında işletme ruhsatı verebilir. İşletme ruhsatlarının bulunduğu alan, sahadaki mevcut haklar korunarak arama ruhsatı verilmek suretiyle geliştirme çalışmalarına konu edilebilir. Bu gibi hallerde işletme ruhsatı sahiplerine öncelik hakkı tanınır.

İşletme ruhsatı süresi idarece belirlenir bu süre kırk dokuz yıldan fazla olamaz. İşletme ruhsatı sahibi tesisin ekonomik ömrünün dolmaması, iyileştirme veya tevsi projesi hazırlanması halinde ruhsat süresi bitimine en az bir yıl kala süre uzatımı talebinde bulunabilir. Süre, idarece on beş yılı geçmemek üzere uzatılabilir.

Ancak, merkezi ve mahalli idarelerin işletme ve kullanımında bulunan ruhsatlı kaynaklar için bu süre idarece daha fazla uzatılabilir.

İşletme ruhsatı veya kullanım hakkı sahibi, her yıl Nisan ayının son günü akşamına kadar işletme faaliyet raporunu idareye vermekle yükümlüdür. Verilmemesi halinde teminatı idare hesabına irat kaydedilerek her defasında iki katına çıkarılır. Teminatların en geç üç ay içinde yatırılmaması halinde tüm faaliyetler durdurulur. Durdurma süresi bir yılı geçtiği takdirde ruhsat iptal edilir.

İşletme ruhsatı veya kullanım hakkı sahibi, projesinde yapacağı değişiklikleri idareye bildirmekle yükümlüdür. Proje değişikliği hakkında idarenin uygun görüşü alınmadan uygulamaya geçilemez. Projede yer alan üretim, enjeksiyon ve reenjeksiyon kuyularının, idarenin izni alınmadan, sayıları arttırılamaz ve kapasite artırımına veya yenilemeye yönelik sondaj çalışmaları yapılamaz. Aksi takdirde bu tür faaliyetler durdurulur. Reenjeksiyon kuyularının üretim kuyusuna dönüşmesi halinde ruhsat sahibine işletme ruhsatı bakımından öncelik tanınır.

Kullanım haklarının işletmeye alınması

MADDE 7- Ruhsat sahibi, işletme projesinde belirtilen ve idarece onaylanmış termin planında belirtilen faaliyetleri süresinde gerçekleştirmekle yükümlüdür. Ancak, gerekçe belirtilmek kaydıyla süre uzatımı talebinde bulunulduğu takdirde gerekçeye bağlı olarak İdare, termin planında belirtilen sürenin yarısını geçmemek kaydıyla süreyi uzatabilir. Bu süre sonunda da kullanım hakkının işletmeye alınmaması halinde teminat İdare hesabına irat kaydedilerek iki katına çıkarılır ve son kez altı aylık ek bir süre verilir. Bu süre sonunda da işletmeye geçilmediği takdirde işletme ruhsatında belirtilen ancak işletmeye alınmayan kullanım hakkı, iptal edilir.

Kullanım hakkının iptali üzerine işletilmesinde yarar görülen kaynaklar idarece çeşitli usullerle değerlendirilerek işletilebileceği gibi isteklilerine ihale yoluyla da verilebilir.

Diğer kanunlara göre arama ruhsatı alan gerçek ve tüzel kişiler, çalışmalarını sırasında bu Kanunda düzenlenen kaynakları bulur ise, konudan ilgili idareyi derhal haberdar etmekle ve kaynağı bu idareye teslim etmekle yükümlüdür. Bu şekilde bulunan bir kaynak idarece ihale yoluyla taliplilerine verilir.

İl özel idarelerinin istemeleri halinde kaynakları bizzat veya kurulacak şirketlerle ortaklaşa işletme hakları saklıdır.

Teknik sorumluluk

MADDE 8.- Arama ve işletme ruhsatı verilen talep sahibine ruhsat çalışmaları süresince kaynağın aranması, araştırılması, geliştirilmesi, üretimi, enjeksiyonu, reenjeksiyonu ve benzeri faaliyetleri yaparken faaliyetin niteliği ve büyüklüğü göz önüne alınarak idarece yeteri kadar teknik eleman bulundurma zorunluluğu getirilir. Bu teknik elemanların çalışmalarına ait esas ve usuller İçişleri Bakanlığı ile Enerji ve Tabii Kaynaklar Bakanlığınca müştereken çıkarılacak bir yönetmelikte düzenlenir.

Faaliyetlerin denetlenmesi

MADDE 9.- Yapılan faaliyetler idarece her zaman denetlenebilir. İdare bu denetimini teknik kurul veya uygun göreceği uzman bilirkişilere de yaptırabilir.

İdare; faaliyet ile ilgili her türlü bilgi ve belgeler ile mali kayıtları incelemeye, arama ve işletme ruhsatı döneminde sahada sürdürülen arama, araştırma, geliştirme, üretim, işletme, enjeksiyon ve reenjeksiyon ile ilgili işlemleri denetlemeye, kaynaktan en uygun verimi, daha çok yararlanmayı, entegre kullanımı, bilim ve teknolojiye uygunluğu ve çevrenin korunmasını da sağlayacak tedbirlerin alınmasını istemeye yetkilidir.

Yapılan denetimler sonucunda, ruhsat sahibinin yukarıda belirtilen temel esaslara ve projesine uygun faaliyette bulunmadığının tespiti halinde, eksiklik ve hataların giderilmesi için en fazla altı ay süre verilir. Bu süre zarfında görülen eksiklik ve hatanın giderilmemesi halinde teminatı, İdare hesabına irat kaydedilerek beş katına çıkarılır ve eksiklerini gidemesi için üç ay daha süre verilir.

Yapılan denetimlerde eksiklerin giderilmediğinin tespit edilmesi halinde tüm faaliyetler durdurulur ve eksiklikler altı ay içinde tamamlanmadığı takdirde ruhsat iptal edilir. Kaynak israfı veya çevrenin korunmasıyla ilgili acil durumlarda idare tarafından yapılacak veya yaptırılacak müdahalelerde oluşacak gider ve masraflar, sonradan hak sahibinden tahsil edilmek üzere idarece karşılanır.

Faaliyetlerin denetimiyle ilgili olarak diğer kanunlarda öngörülen hükümler saklıdır.

Geçici tatil

MADDE 10.- İşletme ruhsatı veya kullanım hakkı sahibi, mücbir sebep veya umulmayan halin ortaya çıkması durumunda, gerekçe ve süre belirtilmek kaydıyla on gün içinde idareye müracaat ederek geçici tatil talebinde bulunabilir. İdare, talebin uygun görülüp görülmediğini otuz gün içinde hak sahibine bildirir. Uygun görülmesi halinde tatil süresi de belirtilir. Bu süre iki yılı geçemez.

Hak sahibi, geçici tatil için verilen sürenin bitiminde, faaliyete geçmeye mecburdur. Bu sürenin bitiminde faaliyete geçilmediği takdirde, teminatı irat kaydedilir ve altı ay ek süre verilerek teminatın tamamlanması istenir. Bu süre sonunda da teminat yatırılmaz ve faaliyete geçilmez ise ruhsat iptal edilir.

Kaynaklardan alınacak bedel ve teminat

MADDE 11.- Kaynakların işletilmesinden elde edilecek yıllık gayrisafi hasılanın %1.20'si, ruhsat ve kullanım hakkı sahibinden her yıl idare payı olarak alınır. Bu pay her yıl Nisan ayı son günü mesai saati bitimine kadar idare hesabına yatırılır. Gayrisafi hasılanın hesaplanmasında tesis bünyesinde bulunan, her türlü hizmet birimleri ve işletmelerin yıllık gayrisafi hasıla gelirleri esas alınır. Tahsil edilen bu bedelin 1/6'sı kaynağın bulunduğu belediye veya köye verilir.

Ayrıca ruhsat sahibi, sahada yaptığı çalışmalar ile varlığını ortaya koyduğu kaynak alanının ve/veya sondaj ile elde ettiği akışkanın buluculuğunu talep edebilir. Talebin, idare tarafından uygun bulunması halinde buluculuk belgesi verilir. Buluculuk hakkı verilmiş kaynaktan; buluculuk hakkı sahibi dışında istifade eden işletmeci, kaynakların işletilmesinden elde edilecek yıllık gayrisafi hasılanın % 0,1 ini her yıl Nisan ayı son günü mesai saati bitimine kadar buluculuk hakkı sahibine öder. Buluculuk hakkı otuz yılı geçemez.

Arama, işletme ve kullanım ruhsatlarının verilmesinde alınacak teminat miktarlarını her yıl itibariyle ilgili il genel meclisleri belirler.

ÜÇÜNCÜ BÖLÜM

Hak Doğurucu ve Tesis Edici İşlemler, Kaynağın ve Çevrenin korunması, Terk ve Tesislerin İntikali

Devir, ihale ve sicil

MADDE 12.- Kaynak alanları üzerindeki arama ve işletme ruhsatları ile kullanım hakları idarenin izniyle tamamen veya kısmen devredilebilir.

Terkedilmiş kaynak ya da iptal edilmiş işletme ve kullanım hakları idarece gerek görülmesi halinde taliplilerine ihale yoluyla verilir.

Bu kanun ile verilen bütün haklar için idare bünyesinde bu Kanunla ilgili bir sicil tutulur. Ruhsat veya kullanım hakkı sahibinin adı ve adresi, arama ruhsatının sınırları, kuyuların koordinatları, kullanım hakları, süreleri, devir, buluculuk, ihtiyati haciz, ihtiyati tedbir ve ipoteğe ilişkin bilgiler ile hakların sona ermesi bu sicile işlenir.

İrtifak ve kamulaştırma

MADDE 13.- Arama ruhsatı döneminde, özel mülkiyete konu arama faaliyeti yapılacak alan için gayrimenkul sahibi ile anlaşılamadığı durumda, ilgili mevzuat uyarınca irtifak hakkı kurulabilir.

İşletme ruhsatı süresince sadece kuyu tesis yeri ve isale hattı için, gayrimenkul sahibi ile anlaşma sağlanamaz ise ruhsat sahibi, İdareye müracaat ederek kamulaştırma talep edebileceği gibi irtifak hakkı talebinde de bulunabilir. Talep, idarece incelenir ve idarenin yetkisinde olan işlem tesis edilir. Tesis edilen işleme ilişkin masraflar ruhsat sahibince ödenir.

Kamulaştırma işlemleri, 2942 sayılı Kamulaştırma Kanunu hükümlerine göre yürütülür. Kamulaştırılan arazinin mülkiyeti idareye, kullanım hakkı ruhsat sahibine aittir.

Devletin hüküm ve tasarrufu veya hazinenin özel mülkiyetinde bulunan alanlarda ruhsatlandırma, işletme ve kullanım haklarının tesisi gibi hususlarda idare yetkilidir.

Haciz yasağı

MADDE 14.- Kullanımda olan kuyular ile işletme için zorunlu tesisler ile ekipman üzerine haciz konulamaz.

Kaynağın ve çevrenin korunması

MADDE 15.- Bu Kanuna tabi faaliyetlerde, kaynağı oluşturan sistemin ve çevrenin korunması esastır. Koruma alanları içinde sisteme ve çevreye zarar verecek ve yapısını bozacak faaliyetlerde bulunulamaz.

Ruhsat sahibi, kullanım sonrası açığa çıkacak akışkanı, çevre mevzuatına uygun şekilde deşarj etmek veya reenjekte etmekle yükümlüdür. Kaynağın birden fazla faaliyet alanında kullanımında hak sahipleri, kaynaktan istifade ettikleri oranda deşarj veya reenjeksiyon çalışmasına katkıda bulunmak zorundadır.

Turizm amaçlı kullanılan termal doğal güzellikler gelecek kuşaklar için koruma altına alınır.

Terk ve tesislerin intikali

MADDE 16.- Arama ve işletme ruhsatları veya kullanım haklarının, iptal, terk veya sürenin bitmesi sebebiyle sona ermesi halinde, hak sahibine tazminat verilmeksizin kuyular gerekli her türlü emniyet tedbirleri alınarak idareye intikal eder. Gerekli tedbirlerin alınmaması durumunda idarece bu tedbirler alınır ve yapılan masraflar ilgisinden tahsil edilir.

DÖRDÜNCÜ BÖLÜM

Çeşitli, Geçici ve Son Hükümler

Teknik kurulun oluşturulması

MADDE 17.- Bu Kanunun yürürlüğe girmesini müteakip; ilgili idare bünyesinde yeterli teknik eleman yoksa, il dahilindeki kamu kurum ve kuruluşları bünyesinde bulunan ihtiyaca uygun teknik elemanlardan bir veya daha fazla teknik kurul oluşturulur. Bu teknik kurulda yapılan işin niteliğine göre; jeoloji, jeofizik, maden, petrol gibi disiplinlerden yeteri kadar teknik eleman bulunur. Oluşturulacak bu kurula ihtiyaç halinde ilgili bakanlıklardan da katılımcı istenir. Valinin gerekli görmesi halinde bu kurullarda sözleşmeli personel de istihdam edilebilir.

Uygulanacak hükümler

MADDE 18.- 24. 4.1930 tarihili ve 1593 sayılı Umumi Hıfzısıhha Kanunu hükümleri saklıdır.

Yönetmelik

MADDE 19.- Bu Kanunun uygulanmasına ilişkin esas ve usuller, Enerji ve Tabii Kaynaklar Bakanlığı, Bayındırlık ve İskan Bakanlığı, Sağlık Bakanlığı, Kültür ve Turizm Bakanlığı ile Çevre ve Orman Bakanlığının görüşleri alınarak İçişleri Bakanlığı ile Enerji ve Tabii Kaynaklar Bakanlığı tarafından müştereken çıkarılacak bir yönetmelikle düzenlenir.

Yürürlükten kaldırılan hükümler

MADDE 20.- 10. 6.1926 tarihli ve 927 sayılı Sıcak ve Soğuk Maden Sularının İstisman ile Kaplıcalar Tesisatı Hakkında Kanun ile ek ve değişiklikleri, 12. 3.1982 tarihli ve 2634 Sayılı Turizmi Teşvik Kanununun ek 1 inci maddesi yürürlükten kaldırılmıştır.

Geçici Madde 1.- Bu kanunun yürürlüğe girmesinden önceki kazanılmış hak sahipleri bu haklarına konu olan kaynağa ait; mevcut jeolojik, jeofizik, kimyasal etütler ile sondaj çalışmalarına ilişkin rapor, doküman, üretim şekil ve miktarları, testleri ve sahadaki mevcut tesislere ait bilgi ve projeleri, hakkın kendilerine ait olduğunu gösterir belgeleri, işletme projesi, harç ve teminat makbuzları ile birlikte bu kanunun resmi gazetede yayımlanmasından itibaren kazanılmış haklar korunarak altı ay içerisinde ilgili idarelere vererek intibak yaptırmakla yükümlüdür.

Geçici Madde 2.- Özel kanunlar ve Bakanlar Kurulu Kararlarına dayanan kullanımlar hariç olmak üzere; kamu kurum ve kuruluşları, mahalli idareler, şirketler, gerçek ve tüzel kişiler her ne amaçla olursa olsun ruhsatsız olarak kullandıkları kaynaklar için bu kanunun Resmi Gazetede yayımı tarihinden itibaren altı ay içerisinde ilgili il özel idaresine başvurarak ruhsat almak zorundadırlar. Ruhsat almayanların kullanımlarına engel olunur ve ilgili il özel idaresince kurulacak komisyon marifetiyle yapılacak tespiti müteakip, alacağın 6183 Sayılı Amme Alacaklarının Tahsil Usulü Hakkında Kanun hükümlerine göre tahsili cihetine gidilir.

Geçici Madde 3.- 927 sayılı Sıcak ve Soğuk Maden Sularının İstismarı ile Kaplıcalar Tesisatı Hakkında Kanun ile 23.06.1942 tarihli ve 4268 sayılı Kanun ve diğer kanun, tüzük, yönetmelik ve Bakanlar Kurulu Karamameleri ile verilmiş bulunan imtiyaz, işletme, sicil ve diğer ruhsat ve resmi belgeli hakların sahipleri, bu Kanun hükümlerine tabidir. Kazanılmış haklar; Devlete karşı olan yükümlülükler yerine getirilmiş olması kaydıyla korunur. İşletme imtiyazlı ruhsatlarda tesislerin yenilenmesi halinde bu Kanun hükümleri esas alınır.

Turizm bölge, alan ve merkezi ilan edilen Jeotermal sahalarda, 2634 Sayılı Turizmi Teşvik Kanununun ek 1 inci maddesi gereğince Turizm Bakanlığınca verilmiş haklar saklıdır.

Yürürlük

MADDE 21.- Bu Kanun yayımı tarihinde yürürlüğe girer.

Yürütme

MADDE 22.- Bu Kanun hükümlerini Bakanlar Kurulu yürütür.

